

Inventief met röntgen

The New Middle East

T/m 30 juli in Willem Baars Projects,
Hoogte Kadijk 17, Amsterdam.
Inl: www.baarsprojects.com

●●●●○

'Het nieuwe Midden-Oosten' is wel een beetje weidse term voor deze kleine maar sympathieke tentoonstelling, waarvoor curator Robert Kluijver werk van een aantal, deels prominente kunstenaars uit de regio bijeen heeft gebracht. Ze hangen in een galerie die zich doorgaans toelegt op kunst uit India. Nieuw is in ieder geval wel dat door de Arabische lente de kunstwereld er in toenemende mate van overtuigd raakt dat er in het Midden-Oosten meer te halen is dan kunstige ornamentiek, of 'islamitische' kunst.

Sterk vertegenwoordigd is de Saoedische kunstenaar Ahmed Mater, wiens serie met de gele koe onlangs in deze krant werd behandeld. Mater blijkt heel inventief in het omzeilen van het verbod op afbeeldingen van menselijke wezens in Saoedi-Arabië, onder andere door de toepassing van röntgenfoto's, door hem 'Illuminations' gedoopt. Een prachtige serie werken toont de transformatie van een

Ahmed Mater, 'Evolution of Man', 2010

benzinepomp met slang tot een menselijke figuur (in röntgen) die een pistool tegen zijn hoofd zet. Interessanter nog is het werk van Abdunasser Gharem, kolonel in het leger van Saoedi-Arabië, die zich heeft toegelegd op grote tableaus, geheel vervaardigd uit de rubberstempels van stempels. Op het eerste gezicht zien ze er vooral egaal grijs uit, maar bij nadere beschouwing bevatten de tableaus allemaal boodschappen – kleine teksten zowel in het Engels als het Arabisch, of een vliegtuigje dat de Twin Towers binnenvliegt. De in Nederland wonende Iraakse kunstenaar Nedim Kufi heeft zich toegelegd op de manipulatie van oude familiefoto's, met beklemmend resultaat. Hij is naar eigen

zeggen als Irakees in Nederland eigenlijk onzichtbaar en zet die bewering kracht bij in een serie waarin je hem eerst als klein jongetje op het dak van zijn ouderlijk huis of naast zijn moeder ziet staan. Op een tweede versie van dezelfde foto is hij dan plotseling verdwenen. Een min of meer gevestigde naam is de Egyptisch-Duitse Susan Hefuna, wier werk in 2009 op de Biënnale van Venetië hing. Haar thema zijn de 'mashrabiya'. Deze rasterachtige ramen van hout bieden verkoeling en tegelijkertijd beschutting tegen blikken van buiten. Mooi zijn vooral twee tekeningen waarop Hefuna een geïllustreerd spel speelt met het rastermotief. Een galerie-expositie als deze

maakt nieuwsgierig naar wat er in het Midden-Oosten nog meer te beleven valt, en wat de invloed is van de huidige gebeurtenissen op de contemporaine kunst uit het Midden-Oosten, die in Nederland maar zelden te zien is. Welk museum durft?

RAYMOND VAN DEN BOOGAARD

Belletjes in bad

Danielle Kwaaitaal: Soloshow

T/m 25 juni in Flatland Gallery,
Lange Nieuwstraat 7, Utrecht.
Inl 030-2315181
www.flatlandgallery.com

●●●●○

Een jonge naakte vrouw zweeft in helderblauw water. Haar linkerbeen is gestrekt, haar rechterhand raakt subtiel haar rechterknie. Da-